

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.01.2004, sp. zn. 30 Cdo 2214/2002, ECLI:CZ:NS:2004:30.CDO.2214.2002.1

Číslo: 6/2005

Právní věta: Ustanovení § 469a odst. 2 obč. zák. umožňuje zůstaviteli, aby spolu s vyloučením nejbližšího potomka z dědictví též výslovně vyjádřil vůli, že důsledky vydědění se vztahují i na potomky vyděděného, kteří by jinak nastoupili na jeho místo. Není rozhodné, zda by proti nim samým bylo možné uplatnit některý z důvodů vydědění (§ 469a odst. 3, část věty za středníkem, § 473 odst. 2 obč. zák.). Závěr, zda zůstavitel v konkrétním případě vydědil svého potomka i potomky vyděděného každého samostatně (§ 469a odst. 1 obč. zák.), či zda vydědil svého nejbližšího potomka a vyjádřil svou vůli, aby důsledky vydědění byly vztaženy i na potomky vyděděného, kteří by jinak nastoupili na jeho místo (§ 469a odst. 2 obč. zák.), představuje skutkové posouzení věci.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.01.2004

Spisová značka: 30 Cdo 2214/2002

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dědictví, Vydědění

Předpisy: § 469a odst. 1 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 469a odst. 2 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 473 odst. 2 předpisu č. 40/1964Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobci se žalobou podanou u Okresního soudu v Chrudimi dne 14. 8. 2000 domáhali určení, že „důvody pro vydědění první žalobkyně J. K. jejím otcem, druhého žalobce J. K. a třetího žalobce D. K. jejich dědečkem M. M., zemřelým dne 6. 2. 2000, uvedené v závěti a listině o vydědění sepsané v notářském zápise ze dne 20. 1. 1994, nejsou dány“. Uvedli, že podání žaloby jim bylo uloženo v řízení o dědictví po M. M. (dále též jen „zůstavitel“) usnesením Okresního soudu v Chrudimi ze dne 12. 7. 2000. Tvrdili, že není pravda, že první žalobkyně „neprojevovala o otce opravdový zájem, který by jako dcera projevovat měla, a že by se k němu hrubě chovala a k obdobnému chování vedla i své syny, jeho vnuky – druhého a třetího žalobce“. Vztah první žalobkyně k zůstaviteli byl narušen chováním zůstavitele k matce první žalobkyně, k manželovi první žalobkyně i k první žalobkyni samotné; zůstavitel se totiž k matce první žalobkyně, se kterou byl rozsudkem ze dne 1. 9. 1993 rozveden, choval „dlouhodobě velmi hrubě, nadměrně požíval alkoholické nápoje, slovně i fyzicky ji napadal“. Pro toto chování se první žalobkyně, její matka a manžel, jako spoluvlastníci nemovitosti, ve které společně se zůstavitelem bydleli, domohli vydání rozhodnutí soudu, jímž byl zůstavitel z

předmětné nemovitosti vyklizen.

Rozsudkem ze dne 24. 1. 2001 O k r e s n í s o u d v Chrudimi určil, že „důvody pro vydědění žalobce D. K. jeho dědečkem M. M., zemřelým dne 6. 2. 2000, uvedené v závěti a listině o vydědění sepsané v notářském zápise ze dne 20. 1. 1994 nejsou dány“ (výrok I.) a že „ve zbytku, tj. pokud bylo žalováno, že důvody pro vydědění první žalobkyně a druhého žalobce nejsou dány, se žaloba zamítá“ (výrok II.); současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Vycházel ze závěru, že „v době, kdy projevil zůstavitel vůli vydědit svoji dceru a své vnuky z důvodu, jak v listině popsal, nebyly tyto důvody naplněny“, že však důvody pro vydědění byly v případě první žalobkyně a druhého žalobce naplněny „v době od 20. 1. 1994 do 6. 2. 2000, kdy zůstavitel zemřel“; v případě třetího žalobce důvody vydědění nebyly naplněny ani v uvedeném období.

K odvolání žalobců a žalované K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové rozsudkem ze dne 3. 12. 2001 rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. potvrdil (výrok I.) a ve výroku II. změnil tak, že „důvody pro vydědění žalobců a) a b) M. M., zemř. 6. 2. 2000, uvedené v závěti a listině o vydědění v notářském zápise z 20. 1. 1994, nejsou dány“ (výrok II.). Současně rozhodl, že „žalovaná je povinna zaplatit žalobcům k rukám jejich zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku na nákladech řízení před soudem prvního stupně každému 4775 Kč (výrok III.) a „na nákladech odvolacího řízení každému částku 2996,60 Kč“ (výrok IV.). Uvedl, že „přejímá skutkový stav zjištěný okresním soudem a ztotožňuje se i s jeho právním názorem spočívajícím v tom, že v době porřízení listiny o vydědění nebyly důvody vydědění dány u žádného ze žalobců,“ že „i kdyby se žalobci v ovzduší vzájemných konfliktů vůči zůstaviteli jednání, které by se neslučovalo se slušností a úctou, kterou by mu jinak měli projevovat, dopustili, nebylo by možné taková ojedinělá jednání podřadit pod důvod vydědění podle § 469a odst. 1 písm. b) obč. zák.,“ a také, že „v řízení žádná taková jednání žalobců ani nebyla prokázána a z obsahu spisu vyplývá, že spíše to byl zůstavitel sám, který konflikty vyvolával“. Současně uvedl, že se „neztotožňuje s názorem okresního soudu v tom, že důvody vydědění byly naplněny v období od sepsání listiny o vydědění do smrti zůstavitele,“ neboť „poměry mezi žalobci a zůstavitelem v tomto období nemohou být k posouzení důvodů vydědění významné“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Přípustnost dovolání dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a c) o. s. ř. Zásadní význam výroku I. napadeného rozhodnutí spatřuje v tom, že „soudy obou stupňů rozhodly v rozporu s hmotným právem, když posuzovaly v rozporu s ustanovením § 469a odst. 2 obč. zák. samostatně důvodnost vydědění vnuka zůstavitele,“ a také v tom, že tato otázka „nebyla v rozhodnutí dovolacího soudu dosud vyřešena“. Namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, pokud odvolací soud „samostatně posoudil u žalobců B a C důvody vydědění, ačkoliv správně měl aplikovat ustanovení § 469a odst. 2 obč. zák.“. Dále namítá, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, když odvolací soud dospěl k závěru, že „ke dni sepsání listiny o vydědění nebyl důvod vydědění dán, neboť nemohlo dojít k trvalému nezájmu žalobců o zůstavitele,“ ač „soudy obou stupňů zjistily, že v době sepsání listiny o vydědění mezi zůstavitelem a jeho dcerou panoval dlouhodobý konfliktní stav“. Poukazuje také na to, že soudy obou stupňů nesprávně „přesunuly důkazní břemeno ze žalobců na žalovanou,“ když uzavřely, že nebylo prokázáno jednání žalobců naplňující důvody jejich vydědění, ač správně bylo na žalobcích, aby „prokázali, že o zůstavitele opravdový zájem projevovali“ a že proto „důvody vydědění zde nebyly“. Navrhuje, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobci ve vyjádření k dovolání žalované navrhli, aby toto dovolání bylo v části, směřující proti výroku I. rozsudku odvolacího soudu, jako nepřipustné odmítnuto, neboť se nejedná o rozhodnutí, jež by mělo po právní stránce zásadní význam; v části, směřující proti výroku II. napadeného rozhodnutí, aby bylo zamítnuto a aby „žalovaná byla uznána povinnou nahradit žalobcům náklady dovolacího řízení.“ Z obsahu podání vyplývá, že žalobci se zcela ztotožňují se skutkovými i právními závěry

uvedenými v odůvodnění dovoláním napadeného rozhodnutí.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o. s. ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.); to neplatí ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč a v obchodních věcech 50 000 Kč, přičemž se nepřihlíží k příslušenství pohledávky (§ 237 odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), a ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo pozastavení jejího výkonu, o určení (popření) rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení (§ 237 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.).

Žalovaná dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu ve výroku II., jímž byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé změněn. Proti tomuto výroku napadeného rozhodnutí je dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné.

Žalovaná však dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu také ve výroku I., jímž byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrzen. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. dovolání proti tomuto výroku není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalované proti výroku I. rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

V projednávané věci odvolací soud mimo jiné řešil právní otázku dovolenosti vydědění osob uvedených v ustanovení § 473 odst. 2 obč. zák. postupem podle ustanovení § 469a odst. 1 obč. zák. a postupem podle ustanovení § 469a odst. 2 obč. zák., tedy výkladem vztahu ustanovení § 469a odst. 1 obč. zák. a § 469a odst. 2 obč. zák.

Tato právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Vzhledem k tomu, že její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalované proti výroku I. rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalované není opodstatněné, a proto je zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

V posuzovaném případě bylo z hlediska skutkového stavu zjištěno, že zůstavitel pořídil dne 20. 1. 1994, formou notářského zápisu, závěť, kterou „dědičkou veškerého svého majetku“ ustanovil žalovanou, a současně listinu o vydědění, již vydědil žalobce. V listině o vydědění žalobců zůstavitel uvedl, že vyděduje svoji dceru J. K. proto, že „o něj neprojevuje opravdový zájem, který by jako dcera projevovala měla,“ „hrubě se k němu chová a svým jednáním k obdobnému chování vede i své syny J. K. a D. K.“ a že „nyní po jeho rozvodu s její matkou, usiluje o to, aby se vystěhoval z domu v T., kde již 42 let žije a který své bývalé manželce finančně i jinak pomáhal udržovat“. Dále v listině o vydědění zůstavitel uvedl, že „vyděduje tímto rovněž své vnuky J. K. a D. K., kteří též o něj neprojevují opravdový zájem, který by jako vnuci projevovali měli,“ když „oba jsou již ve věku, ve kterém mohou sami posoudit správnost svého chování“; oba jmenovaní se však „neřídí vlastním úsudkem, podléhají matčinu vlivu a chovají se k němu stejným způsobem jako ona“.

Dovolatelka v dovolání namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, pokud odvolací soud „samostatně posoudil u žalobců B a C důvody vydědění, ačkoliv správně měl aplikovat ustanovení § 469a odst. 2 obč. zák.“.

Podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. lze dovolání odůvodnit tím, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Právním posouzením je činnost soudu, při níž aplikuje konkrétní právní normu na zjištěný skutkový stav, tedy dovozuje ze skutkového zjištění (skutkové podstaty), jaká mají účastníci podle příslušného právního předpisu práva a povinnosti. Při aplikaci práva jde tedy o to, zda byl použit správný právní předpis a zda byl také správně vyložen.

Zůstavitel může vydědit potomka, jestliže o zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevoval měl (§ 469a odst. 1 písm. b) obč. zák.). Pokud to zůstavitel v listině o vydědění výslovně stanoví, vztahují se důsledky vydědění i na osoby uvedené v § 473 odst. 2 obč. zák. (§ 469a odst. 2 obč. zák.). V listině o vydědění musí být uveden důvod vydědění (§ 469a odst. 3, část věty za středníkem, obč. zák.).

Podle ustanovení § 473 odst. 2 obč. zák., nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti. Jestliže nedědí ani tyto děti nebo některé z nich, dědí stejným dílem jejich potomci.

Vydědění ve smyslu ustanovení § 469a obč. zák. je projevem zůstavitelovy vůle, kterým odnímá dědici dědické právo, jež by mu jinak podle zákona náleželo. Nezbytnou obsahovou náležitostí tohoto projevu zůstavitelovy vůle je výslovné uvedení důvodu vydědění (§ 469a odst. 3, část věty za středníkem, obč. zák.). Taxativní výčet důvodů způsobilých k vydědění obsahuje ustanovení § 469a odst. 1 obč. zák.

Vydědění se může týkat kteréhokoliv potomka zůstavitele (§ 469a odst. 1 obč. zák.). Ustanovení §

469a odst. 2 obč. zák. přitom zůstaviteli umožňuje, aby výslovně, spolu s projevem o vyloučení svého nejbližšího potomka z dědictví, vyjádřil svou vůli, že důsledky vydědění se vztahují i na potomky vyděděného, kteří by jinak nastoupili na jeho místo. V tomto případě nezáleží na tom, zda by proti nim samým bylo možné uplatnit některý z důvodů vydědění či nikoliv (§ 469a odst. 3, část věty za středníkem, § 473 odst. 2 obč. zák.).

Otázkou skutkového posouzení je pak závěr, zda zůstavitel v konkrétním případě vydědil svého potomka i potomky vyděděného každého samostatně (§ 469a odst. 1 obč. zák.), či zda vydědil svého nejbližšího potomka a vyjádřil svou vůli, aby důsledky vydědění byly vztaženy i na potomky vyděděného, kteří by jinak nastoupili na jeho místo (§ 469a odst. 2 obč. zák.).

Odvolací soud tedy vycházel ze správného právního posouzení, když dospěl k závěru, že ustanovení § 469a odst. 2 obč. zák. nebránilo zůstaviteli vydědit prvního, druhého a třetího žalobce každého samostatně.

Dovolatelka se závěrem odvolacího soudu, že zůstavitel posuzovanou listinou o vydědění vydědil prvního, druhého a třetího žalobce každého samostatně, nesouhlasí. Vytýká také odvolacímu soudu, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, když odvolací soud dospěl k závěru, že „ke dni sepisu listiny o vydědění nebyl důvod vydědění dán, neboť nemohlo dojít k trvalému nezájmu žalobců o zůstavitele,“ ač „soudy obou stupňů zjistily, že v době sepsání listiny o vydědění mezi zůstavitelem a jeho dcerou panoval dlouhodobý konfliktní stav“.

Podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., je-li dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř., lze dovolání odůvodnit tím, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Za skutkové zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování, je třeba ve smyslu citovaného ustanovení považovat výsledek hodnocení důkazů soudem, který neodpovídá postupu vyplývajícímu z ustanovení § 132 o. s. ř., protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nebo přednesů účastníků nevyplývaly ani jinak nevyšly za řízení najevo, protože soud pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, nebo protože v hodnocení důkazů, popřípadě poznatků, které vyplývaly z přednesů účastníků nebo které vyšly najevo jinak, z hlediska závažnosti (důležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálně věrohodnosti je logický rozpor, nebo který odporuje ustanovení § 133 až § 135 o. s. ř. Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části tehdy, týká-li se skutečností, které byly významné pro posouzení věci z hlediska hmotného práva. Provedeným dokazováním je třeba rozumět jak dokazování provedené u soudu prvního stupně, tak i dokazování u soudu odvolacího.

Závěr odvolacího soudu, že zůstavitel posuzovanou listinou o vydědění vydědil prvního, druhého a třetího žalobce každého samostatně, je správný. Z obsahu uvedené listiny, jak byl shora citován, je totiž jednoznačně patrné, že zůstavitel odděleně vymezil důvod vydědění u první žalobkyně i u druhého a třetího žalobce. Ve prospěch uvedeného závěru pak svědčí také skutečnost, že listina o vydědění neobsahuje žádné, natož „výslovné“ ustanovení, že se důsledky vydědění první žalobkyně vztahují i na druhého a třetího žalobce (§ 469a odst. 2 obč. zák.).

Opodstatněná není také námitka nesprávnosti závěru odvolacího soudu, že „ke dni sepisu listiny o vydědění nebyl důvod vydědění dán, neboť nemohlo dojít k trvalému nezájmu žalobců o zůstavitele,“ ač „soudy obou stupňů zjistily, že v době sepsání listiny o vydědění mezi zůstavitelem a jeho dcerou panoval dlouhodobý konfliktní stav“.

Podle ustálené judikatury soudů je třeba otázku, zda potomek o zůstavitele trvale neprojevoval

opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl, posuzovat s přihlédnutím ke všem okolnostem případu a ve spektru dobrých mravů, které se ve společnosti ustálily. Jedním z hledisek, které je třeba u tohoto důvodu vydědění vždy zkoumat, je to, zda potomek zůstavitele měl reálnou možnost o zůstavitele projevit opravdový zájem, který by jako potomek měl projevit, tj. zda zůstavitel měl sám zájem se s potomkem stýkat a udržovat s ním běžné příbuzenské vztahy; vydědění přichází v úvahu jen tam, kde zůstavitel o tento blízký příbuzenský vztah stojí, kde se ho nezájem potomka osobně citově dotýká, kde mu tento stav vadí, a nikoliv, jde-li o situaci, kdy je mu tento stav lhostejný, případně kdy k němu sám i podstatně přispěl (srov. například rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 8. 1996 sp. zn. [6 Co 10/96](#), publikovaný pod č. 23 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1998).

Z obsahu spisu sice vyplývá, jak uvádí dovolatelka, že „v době sepsání listiny o vydědění mezi zůstavitelem a jeho dcerou panoval dlouhodobý konfliktní stav,“ ze spisu ovšem rovněž vyplývá, že k vzniku a trvání takového stavu podstatně přispěl sám zůstavitel svým chováním k matce první žalobkyně, k první žalobkyni a k jejímu manželovi.

Za těchto skutkových okolností nelze chování první žalobkyně vůči zůstaviteli, popsané v listině o vydědění, posoudit jako důvod vydědění ve smyslu ustanovení § 469a odst. 1 písm. b) obč. zák.

Dovolatelka dále namítá, že soudy obou stupňů nesprávně „přesunuly důkazní břemeno ze žalobců na žalovanou“, když uzavřely, že nebylo prokázáno jednání žalobců naplňující důvody jejich vydědění, ač správně bylo na žalobcích, aby „prokázali, že o zůstavitele opravdový zájem projevovali“ a že proto „důvody vydědění zde nebyly“. Tato námitka není opodstatněná.

K tomu, aby bylo dosaženo účelu řízení, jsou účastníci povinni plnit důkazní povinnost zakotvenou v ustanovení § 120 odst. 1 o. s. ř. (srov. § 101 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.). Podle ustanovení § 120 odst. 1 o. s. ř. jsou účastníci povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhaných důkazů provede. Podle ustanovení § 120 odst. 3 věty druhé o. s. ř., neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny.

Důkazním břemenem se rozumí procesní odpovědnost účastníka řízení za to, že za řízení nebyla prokázána jeho tvrzení a že z tohoto důvodu muselo být rozhodnuto o věci samé v jeho neprospěch. Smyslem důkazního břemene je umožnit soudu rozhodnout o věci samé i v takových případech, kdy určitá skutečnost, významná podle hmotného práva pro rozhodnutí o věci, pro nečinnost účastníka (v důsledku nesplnění povinnosti uložené účastníku ustanoveními § 101 odst. 1 písm. b/ a § 120 odst. 1, větou první, o. s. ř.) nebo vůbec (objektivně vzato), nemohla být prokázána.

V posuzovaném případě bylo na žalobcích, aby prokázali neexistenci důvodů, které zůstavitel uvedl v listině o jejich vydědění. Žalobcům se důkazní břemeno, které na nich v dané věci spočívalo, podařilo unést, když na základě provedených důkazů bylo možné – jak výše uvedeno – učinit závěr, že chování první žalobkyně vůči zůstaviteli, popsané v listině o vydědění, nelze posoudit jako důvod vydědění ve smyslu ustanovení § 469a odst. 1 písm. b) obč. zák..

Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný a protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelkou tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalované podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

Protože dovolání žalované bylo zamítnuto, je žalovaná povinna ve smyslu ustanovení § 243b odst. 5, věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. nahradit žalobcům náklady, které v dovolacím řízení

vynaložili k účelnému uplatňování práva.

Žalobci vynaložili v dovolacím řízení náklady na zastoupení advokátem. Vzhledem k tomu, že dovolací řízení v této věci bylo zahájeno (dovolání bylo podáno) po 1. 1. 2001, řídí se rozhodování o odměně za zastupování advokátem právními předpisy účinnými ode dne 1. 1. 2001 (srov. část dvanáctou, hlavu I, body 1. a 10. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), tj. vyhláškou č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, ve znění vyhlášky č. 49/2001 Sb. Z této vyhlášky (srov. její ustanovení § 5 písm. c/, § 10 odst. 3, § 17 odst. 2 a § 18 odst. 1) vyplývá, že advokátu zastupujícímu v dané věci žalobce náleží odměna ve výši 3720 Kč a třikrát paušální částka náhrad za jeden úkon právní služby ve výši 75 Kč (srov. § 13 odst. 3, § 11 odst. 1 písm. a/ a d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění vyhlášek č. 235/1997 Sb. a č. 484/2000 Sb.).

Žalovaná je tedy povinna zaplatit každému ze žalobců částku 1315 Kč v zákonné lhůtě (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) k rukám advokáta, který žalobce v dovolacím řízení zastupoval (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).